

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

7. In electione Prælati, unica. Tu Domine, qui corda nosti omniu[m], ostende que[m] elegeris ex his unum accipere locum ministerii. Act. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

Pastor Pastorum, & Deus spirituum / provide his qualitatibus aliquem insignium / qui sit super multitudinem hanc, & possit ante eos exire & intro- ducere. Abige spiritum huius seculi, spiritum carnis, spiritum terreni favoris. Non provideat ipse, sed provide tu; & spiritu gratiæ tuæ imple quem elegisti, imple sapientia & prudentia, ut te dirigente introducere valeat sibi subditos in Ovile æternum.

LECTIO VII.

Thema. Tu, Domine, qui corda nosti omnium, ostende quem elegeris ex his unum, accipere locum ministerii. Act. 1.

In electione alicuius prelati.

In hoc venerabili confesso & congregatione in- tità ad electionem Canonicam alicuius è gremio & Collegio vestro qui vobis prælit, ad dicendum rogatus, illud mihi proponendum existimavi; & electioni præponendum, quod in Actibus Apostolorum, dum ageretur de electione S. Mathiæ ad Apostolatam, ab Apostolis orantibus fuit pronuntiatum: Tu, Domine, qui corda nosti omnium, ostende quem elegeris ex his unum accipere locum ministerii, &c.

Hic præscribitur forma quedam servanda in electionibus Ecclesiasticis, auspicando illas ab oratione, divinamque voluntatem explorando, sive os Domini interrogando, ut inspiret quod eius gloria & vestrae salutis Ecclesiæ que vestrae utilitati expediens hac in re esse possit, ne error in electione damnus sit irreparabile. Cum de salute navigantium agitur, non forte discernitur quis gubernatoris puppim ascendat; sed sub divinis auspiciis inquiritur aliquis qui artem gubernandi didicerit, qui navigarit maria, qui noverit portus & stationes, qui peritus sit stellarum, ut per fluctus possit semitas reperire, & per invia viam expedire. Certè quælibet Ecclesia Navis est requirens prudentem Rectorem, qui illius Ecclesiæ subditos, quasi navigantes sibi commissos, possit in portum deducere. Non ergo ejus electio debet fortunæ incertæ committi, aut parum æstimari; sed in veritatis examine debet fieri, & æternæ veritatis auxilium ad id implorari. Id suo exemplo docent hic Apostoli, idè que eorum verba paulò susus vobis explicanda adsumpsi, si autem mentem que benevolam dignemini verbis meis è sacrae scripturæ: & sanctorum Patrum penu de promptis arrigere & accommodare.

Primò igitur solerter attendenda sunt hæc ante electionem reverentem est Dominus, nos famuli & servi in domo Dei vocatur. 1. Cor. 4. Matth. 23.

tilitates eius curet: qui vigilanter infirma confirmet, disrupa consolidet, depravata convertat, & verbum vite in æternitatis cibum alenda familia dispensat, ut loquitur S. Hilarius in Matth. can. 26, sive qui det in tempore tritici mensuram; ut exprimit Evangelista. Et cuiusnam est constituere fidelem servum super familiam suam, nisi ipsiusmet Patris familias & Domini domus? Merito igitur ei dicitur Tu Domine. Et quis potest vel debet melius nostræ familiæ suæ alumnos, eorumque fidelitatem & mores, quam Herus & Dominus? Ideo adjicitur: Qui Nosti Corda Omnium.

Ipsè novit, & solus novit corda, novit capacitatem & idoneitatem, qualitates & dotes, vires & talenta singulorum. Ideò dicitur est specialiter Cardinogostes, scrutans corda & renes. Novit ea quæ necessaria sunt ad hoc ministerium & officium in familia sua; ipse ergo debet interrogari, & obnixè rogari, ut probatum & fidelem constituat. Nos solum quæ exterius parent agnoscimus, cætera ignoramus; animum & quæ intus sunt explorare non valemus; & quæ futura sunt & futura nec pervidere possumus, nec sufficienter providere. Attendite quid gestum sit in electione Davidis, & agnoscitis, quam verum sit quod dicimus. Venit Samuel ad Isai, & vocavit filios eius ad sacrificium, electurus ex eis unum ad sceptrum. Cumque ingressus esset, vidit Eliab, & ait: Num coram Domino est Christus eius? Gratia exterior, & forma decora, digna videbatur imperio. Sed respondet Dominus: Ne respicias vultum eius, nec altitudinem stature: quoniam abieci eum, nec iuxta iudicium hominis ego iudico. Homo enim videt ea quæ parent, Dominus autem intuetur cor. Et vocavit Isai Abinadab, & adduxit coram Samuele. Quid dixit: Nec hunc elegit Dominus. Adduxit autem Isai Samma, de quo ait: Etiam hunc non elegit Dominus. Adduxit itaque septem filios, & ait Samuel: Non elegit Dominus ex istis. Dixitque ad Isai: Numquid iam completi sunt filii tui qui respondit: Adhuc reliquum est parvulus & pascit oves. Illo autem adventante, dixit Dominus: Surge, unge eum, ipse est enim. Hanc electionem expendens S. Basil. Seleucus considerans que quod David inter Fratres suos vilis videbatur & abjectus, quando quidem ad ovium custodiam dimittebatur, cum alii gloriam militarem & sublimia meditarentur & ambirent, sic disserit: Tales animas legere novit gratia, cura gregis distentum vocat ad regnum, in despecto corpore Margaritum conspicatus. Nos in hominibus exteriora quædam consideramus, opes, nobilitatem, formam, scientiam externam: Deus autem profundius conspicatur, & in despecta quandoque exterius persona animus & mentem bonam pervidet, quasi margaritam & lapidem pretiosum absconditum in concha. Non omne quod splendet, & sublime est, semper eligit Deus. Multæ celsæ arbores erant in monte Sinaï, ipse cæmen Rubum elegit, in quo appareret & steteret,

deret, quemque divini ignis splendore circumda-
ret. Non Cedrus, aut Pinus sublimis electa est, sed
humilis planta, quae igne coronaretur, nec a flamma
consumeretur.

Secundò attendenda sunt illa verba: *Ostende ex
his unum.* Saepè Deus in electionibus ad Sacerdotium
& Praesulatum per miraculum ostendit quis
eligendus foret. Notum est ex sacro Codice de Aa-
rone, quomodo designatus fuerit per Virgam suam
florentem & fructus producentem. Ex Ecclesiasti-
cistic etiam Historiis novimus quòd S. Gregorius
iudicio Columnae igneae Pontifex fuerit conse-
cratus, & Fabianus Pontifex iudicio Columbae
candidae in cum è Caelo advolantis. Quo etiam
signo S. Evortius consecratus fuit Episcopus An-
tiochenus eodem symbolo ordinatus, ut habet Me-
taphrastes apud Surium 27. Januarii.

Sic in ordinatione & electione S. Remigii ap-
paruit radius novi luminis, quia illuminandarum
lux parabat animarum: & radio illo illustran-
te, sensit capiti suo unguentis sacri infusum liquo-
re, quo totum eius delibutum est caput. Erat
autem ipse duntaxat viginti duorum annorum, ut
habet Hincmarus in eius vita.

Sic etiam S. Ambrosius, puero instinctu divi-
no eum ad Episcopatum nominante, communi-
bus populi procerumque votis, adhuc licet Ca-
rethmensis, ad Episcopatum Mediolanensem po-
stulari est & electus; nec potuit publicae voci
aut Dei resistere inspirationi, ut testatur Paulinus
in eius vita. Similiter S. Andreas Fesulanus voce
pueri Episcopus fuit nominatus & detectus, cum
fugisset in Carthusiam prope Fesulanum, ut vita
ejus habet 6. Januarii. Ita quoque cum denomi-
natus fuisset S. Aignanus pro Episcopatu Aure-
lianensi, & inde tumultus exortus esset, quibus-
dam Nobilibus Canonici dignitatem hanc ambi-
entibus, ex consensu omnium ad sedandum tu-
multum & explorandam divinam voluntatem a-
pertus est liber Psalterii, & primò occurrit: *Bea-
tus quem elegeris & assumpsisti.* Apertus est deinde
Evangeliorum liber, & illicò occurrit: *Super hanc
petram aedificabo Ecclesiam meam.* Apertus denique
Est liber Epistolae S. Pauli, & in prima etiam
linea occurrit: *Fundamentum aliud nemo potest po-
nere praeter id quod positum est.* Quo triplici testi-
monio, non tam fortuito quam ex speciali Dei or-
dinatione occurrente, ejus electio seu designatio
omnium calculis fuit approbata.

Psal. 64.

Matth. 16.

1. Cor. 3.

Sed haec extraordinaria sunt, divinà sic dispo-
nente Providentià, quibusdam miraculis editis,
vel miraculo proximis signis. Nos autem non mi-
racula poscimus, ne Deum tentare videamur.
Sed dum dicimus: *Tu Domine ostende nobis unum
quem elegeris,* humiliter flagitamus ut inspiret, il-
luminet, dirigatque nos in electione, ut non ex-
eremus, nec à scopo nobis proposito gloriae ejus
aberremus. Obsecramusque ut electione per nos
facta ex directione & luce Spiritus sancti, tam-
quam Columbae candidae, & Columnae igneae,
hanc manus ejus super electum, tamquam super *verum*

dextera sua. Illud quoque non sine emphasi est,
quod dicitur, *Ostende nobis unum,* hoc est, quiverè
amet unitatem, amet unionem, concordiam fo-
veat & charitatem, eliminet divisionem, discor-
diam, æmulationem, contentionem, superbi-
& alia vitia scindentia unitatem. Etenim in Col-
legiis sacris Communitas reperiri debet; id est
communis unitas, & Communio, id est communis
unio, ut sit unus spiritus in uno eodemque cor-
pore in obsequium unius Dei: ut unanimes uno
ore glorificent Deum & Patrem, uno humero
ei servant; uniusque labii sint ad diligenter &
conjunctim decantandas laudes divinas psal-
lando in choro; ac unius animi ad procurandum de-
corem domus Dei, & locum habitationis ejus,
denique unius ejusdemque cordis & humeri ad
supportandum se invicem, & ad simul satisfaciend-
um vocationi & canonicae suae obligationi. Haec
omnia significari possunt per id quod dicitur:
Ostende nobis unum quem elegeris.

Tertiò, attendenda sunt illa verba: *quem ele-
geris accipere locum ministerii.* Quà quidem forma
loquendi satis indicatur ne utiquam hic locum esse
debere ambitioni & cupiditati, contentioni aut
æmulationi; quandoquidem agatur de loco mi-
nisterii, & de munere ac onere ceteris misifran-
di, illisque cum humilitate servandi. Decane
ergo Officium est dignitas est, est Praelatura est,
est Primatus quidem inter Fratres & Collegas
nuncupatur: non nisi tamen ministerium censerit
debet, cum humilitate suscipiendum & timore,
quia onus & curam annexam habet, cujus exactio
est ratio reddenda, quando illud adimplebitur:
*Deus sit in Synagoga Deorum, in medio autem
Deos judicet.* Si ablandiri potest hic quaedam
eminentia & celsitudo; humiliare debet necessa-
ria & quasi pedissequa sollicitudo. Quapropter
monet Sapiens: *Reddorem te posuerunt? Noli exultare.*
*Esto in illis quasi unus ex ipsis, curam illorum ha-
be, & sic considera, & omni curà ad explicita re-
cumbe, ut lateris propter illos, & ornamentum gra-
tiae coronam accipias & dignationem consequaris
corrogationis. Quid clarius, quid ve praclarus dici
potest Praelatis, ut ministerium suum agnoscat?*
Tumida auctoritas quae humilitati non est conjun-
cta, Caelo terraque est odiosa. Inflatione dici potest
non magnitudo. Hanc inflationem sic comprimere
& expungere conatus Sapiens ab his qui praesunt,
nec ministerium agnoscent, seu ministerii locum.
Hoc idem S. Augustinus Regularium Canonico-
rum primus Iustitior inculcat, dum sic Canonicos al-
loquitur: *Ipse qui vobis praesert, non se existimet po-
testate dominante, sed charitate serviente felixem.*
*Honore coram vobis Praelatus sit vobis: timore coram
Deo substratus sit pedibus vestris. Circa omnes se ipsum
honoru operu praebat exemplum. Corripiat inquietos,
consolatur pusillanimes, suscipiat infirmos, patiens sit
ad omnes. Quamvis utramque sit necessarium, plus a-
mari à vobis appetat, quàm timeri, cogitans Deo se pro
vobis reddisuram rationem. His Augustinus verbis*

In electio-
ne locum
ministerii
non aucto-
ritatem
quiritur
Psal. 64.

Eccl. 31.

Auctoritas
humilitatis
debet esse
conjuncta

Aug. in 17.

Scriptura sortem appellasse divini quiddam & praeci-
pui maneri per quod ille choro sacratissimo insinua-
retur qui esset divina electione declaratus. Quocir-
ca S. Antonius 2. p. rit. 6. cap. 2. censet fuisse radium
& caelo demissum; sicut radio lucis demonstratus
fuit S. Gregorius Pontifex, aut S. Remigius Epi-
scopus Rhenensis.

Resp. 3.

Denique, nonnulli existimant sortes has fuis-
se scrutinium per suffragia & vota, quae in ele-
ctione ceciderunt in Matthiam, ut sortiretur lo-
cum ministerii & Apostolatus: ita ut Apostoli in
oratione sua hoc postulent à Deo, ut illuminet
eorum mentes, & declaret cui suum quisque de-
beat dare suffragium. Quod quidem videretur con-
firmari ex eo quod sequitur: *Annumeratus est cum
undecim discipulis*, quod ex graeco plerique ver-
tunt *Suffragia additis est ad numerum undecim Apo-
stolorum*, sive communibus calculis, cooptatus
est, & additus ad undecim. Et quidem poterat S.
Petrus, caput Apostolorum, duodecimum Apo-
stolorum Iudae successorum designare, ut docet
S. Chrysostomus: id tamen noluit, tum ne vide-
retur dominari in clericis, tum ut iniciaret exem-
plum postea servandum in electione Praefulum
Ecclesiae, tum ut amorem electo suffragiis totius
Collegii Apostolici conciliaret. Quaecumque tan-
dem forma & modo electus fuerit S. Matthias;
directione spiritus electum fuisse nulli potest du-
bium esse. Et quia in eius electione fors fuisse di-
citur, ex hac sorte Clericos nomen & originem
accepisse censet S. Augustinus in Psal. 67. ita ut
primus Clericus censeri debeat S. Matthias, sorte
hac electus, & in sortem Domini adscitus. Cle-
ricus enim idem est quod fors, & Clericus idem quod
sorte vocatus. Sic antiquissimus omnium Clerico-
rum, & primum exemplar huiusce nominis & vo-
cationis, S. Matthias fuerit. Audiamus verba S. Au-
gustini, *Cleros & Clericos hinc appellatos puto qui
sunt in Ecclesiasticis gradibus ordinati, quia Matthias
sorte electus est, quem primum per Apostolos legimus
ordinatum Clericum enim à sorte dicitur, quia sorte
in sortem Domini adscitur.* Huic sententiae Au-
gustini subscribunt Ilidorus & S. Antonius, atque
ex hac sententia sequitur, quod Cleri nomen jam
inceperit cum Apostolis.

Cur S. Pe-
trus in lo-
cum Iuda-
e alium non
nominavit.

S. Matthias
omnium
clericorum
primus.

Electio S.
Matthiae
quid docu-
menti con-
sineat.

Tandem concludo, & finem principio jungens,
repetendo dico formam electionis Matthiae Eccle-
siasticis electionibus facem praetulisse: tum quia
eam praecessoratio ad spiritus divini directionem
implorandam: tum quia hac directione in ea non
fuit electus qui Domini Iesu consanguineus &
Apostolorum nonnullorum Frater erat Ioseph sci-
licet Frater S. Iacobi Minoris & SS. Simonis & Iu-
dae, ut multi opinantur; ne in electione ad Officia
Ecclesiastica nimia habeatur ratio consanguinita-
tis. Tum etiam, quia licet Ioseph iste foret iustus
& sanctus, quandoquidem de eo dicitur, *QUI
COGNOMINATUS EST IUSTUS*; tamen signifi-
care voluit Spiritus sanctus, ad praeturas non

semper aptiores esse qui iusti sunt & sancti; sed
simul requirit talentum regendi, quod ultra sancti-
tatem, prudentiam requirit, & rerum experienti-
am in subditis gubernandis. Denique, in hac ele-
ctione significatum est unumquemque debere esse
contentum suae vocatione; quia nec Ioseph iustus,
cum Matthia velur in bilance positus, indoluit sibi
Praetatum esse Matthiam extraneum, cum ipse foret
Apostolorum consanguineus; nec minuit exinde
zelum suum ad propagandam gloriam Dei, quin
potius auxit.

Tu ergo, Domine, qui corda nostri omnium hic
praesentium, eorumque vires, dotes, qualitates
exploratas habes, ad onus & munus quod propo-
nitur suscipiendum, illasque augere potes & cor-
roborare ad tuae gloriae incrementum; sic dirige
mentem eligendi & eligentium, ut hi sciant quem
tibi acceptum eligere debeant, ille quoque tua
luce agnoscat se accipere locum ministerii cum
onere rationis strictae à te suo tempore exigendae.
Ideoque cum humilitate & timore accipiat hunc
locum, ne praevariando abeat cum Iuda in locum
suum, in locum secundum demerita sibi praeparatum;
sed potius in locum abeat secundum divi-
nam electionem & merita sua sibi cum Angelis
destinatum.

LECTIO VIII.

Thema. *Facies Hominis & facies Leonis à dextris, Caribio-
sporum quatuor. Facies autem Bovis à sinistris, & facies
iporum quatuor. Et facies Aquilae desuper. Et facies
iporum quatuor.* Ezechiel.

Visto Ezechielis Prophetae in qua Curritus glo-
riae Dei ei ostensus fuit, Splendens, Flam-
mans, fulgurians, quem Rotae quatuor volubant, in
quibus erat spiritus vitae, & quatuor animalia
mythica trahebant, in quorum unquoque qua-
tuor facies erant, facies scilicet Bovis, Leonis,
Hominis, Aquilae: tantis plenae erat mysteriis, ut
haec tam plenè explanare non potuerint fa-
cti in cri Interpretes, licet desudarent, & omnem in
genii vim intenderint. Absque dubio quatuor il-
la animalia, sive quatuor facies animalium, ple-
nae erant sacramentis. Ac primum dicere posse-
mus fuisse designata hic Insignia & Stemmata
Christi, qui Homo fuit in Incarnatione; Bos im-
molarus in Passione: Leo in Resurrectione: A-
quila in Ascensione. Immo haec Insignia & Stem-
mata quadriformem in ipso dignitatem indigita-
bant; Aquila divinitatem, Homo humanam na-
turam, Leo Regiam maiestatem, Bos sacerdotii
simul & victimae praecellentiam. Propterea etiam
Israelitae exeuntes de Aegypto in terram promif-
sam, Vexilla quatuor praetulisse feruntur, in qui-
bus depictae & inscriptae erant horum quatuor
animalium effigies, & typo futurorum. Ulterius
dicere possemus per quatuor ista animalia my-
stica

Propheta
Caribio-
sporum
quatuor
facies
Bovis
Leonis
Hominis
Aquilae
mysteriis
Interpretes
desudarent
omnem
genii vim
intenderint
Absque
dubio
quatuor
animalia
plenae
erant
sacramentis
Ac primum
dicere
posse-
mus
fuisse
designata
hic
Insignia
& Stemmata
Christi
qui Homo
fuit in
Incarnatione
Bos im-
molarus
in Passione
Leo in
Resurrectione
Aquila
in Ascensione
Immo haec
Insignia
& Stem-
mata
quadriformem
in ipso
dignitatem
indigita-
bant
Aquila
divinitatem
Homo
humanam
naturam
Leo
Regiam
maiestatem
Bos
sacerdotii
simul
& victimae
praecellentiam
Propterea
etiam
Israelitae
exeuntes
de Aegypto
in terram
promif-
sam
Vexilla
quatuor
praetulisse
feruntur
in qui-
bus
depictae
& inscriptae
erant
horum
quatuor
animalium
effigies
& typo
futurorum
Ulterius
dicere
possemus
per quatuor
ista animalia
my-
stica